

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

***ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ТА СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ***

**Присвячується
100-річчю ОНЕУ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

(матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції)

4-5 лютого 2021 р.

ОДЕСА ОНЕУ 2021

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

***ЦЕНТР ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ТА СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ***

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

(матеріали ІV Міжнародної науково-методичної конференції)

4-5 лютого 2021 р.

ОДЕСА ОНЕУ 2021

УДК 378.046(063)

**Колектив авторів під керівництвом
д. е. н., професора, ректора ОНЕУ
Ковальова А. І.**

Відповідальні за випуск:

- Кіршо С. М.** – к. філол. н., доцент, зав. кафедри мовної та психолого-педагогічної підготовки;
- Танасюк І. М.** – к. е. н., доцент кафедри економіки підприємства та організації підприємницької діяльності;
- Морщакова Л. Р.** – фахівець 1-ї категорії навчально-методичного відділу

*Ткачук А. С.
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна
e-mail: alena.tkachuk2605gmail.com*

ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ В СТИЛІ APA ТА MLA

Сьогодні у закладах вищої освіти серед студентів та викладачів актуальним є питання академічної доброчесності. Наукова робота завжди передбачає дослідження різних джерел інформації. Навряд чи наукова стаття або дипломний проєкт містять виключно думки автора. Всі ми – науковці, викладачі, редактори, дослідники, одним словом автори – в своїх працях посилаємося на дослідження наших попередників. І важливо в такі моменти не забувати про їх авторські права.

Цитування згідно Закону України «Про авторське право і суміжні права» не є порушенням прав автора [1]. Роблячи посилання, ми користуємося чужими думками, не порушуючи норми закону та моралі. Однак проблема плагіату у закладах вищої освіти досі актуальна. Частково це пояснюється тим, що оформлення посилань згідно з усіма вимогами вищої школи є трудомістким, інколи незрозумілим та важким для сприйняття. До того ж, вимоги до оформлення посилань часто змінюються. Це все ускладнює процес цитування особливо серед студентів та молодих викладачів, які звикли швидко обмінюватися інформацією. Вимоги до оформлення посилань на різні джерела – монографії, підручники, статті з різною кількістю авторів, тези, дисертації, автореферати тощо – не є однаковими, а занурення у всі тонкощі та нюанси цитування та складання списку літератури вимагає концентрації та забирає час, який досліднику краще витратити на аналіз нової інформації.

Закордоном в розвинених країнах – в Америці, Канаді та країнах Європи – використовують під час цитування такі стилі: APA (American Psychological Association) та MLA (Modern Language Association). Стил APA був створений в 1929 році Американською психологічною асоціацією з метою створення простих і зрозумілих правил оформлення наукових публікацій [2].

Правила оформлення посилань APA ґрунтуються на системі автор-рік, тобто у тексті вказується прізвище автора і дата створення джерела: (Rogalevič 2017). Посилання слід вказувати для кожного абзацу або речення, які не написані автором роботи або при формулюванні яких використовувалися чужі думки та ідеї. Для абзацу посилання додається після точки, для речення – в його кінці до точки або в середині, в залежності від формулювання тексту (Ainsaar, 2016). Наведемо приклад.

На думку вчених оцінювачів не цікавить якість вмісту – вони більше орієнтовані на показники (Uustalu, 2013). Uustalu (2013) пише, що на думку вчених У 2013 році Uustalu писав, що ... Необхідно вказати номер сторінки, звідки взято цитату. Номер вказується після року і відділяється двокрапкою: Uustalu (2013: 15) пише, що «.....». Якщо використовуються нумеровані посилання, тоді всередині тексту посилатися легше: У 2013 році Uustalu писав, що ... [8]. Або разом з номером сторінки: У 2013 році Uustalu писав, що ... [8, 15].

Немає різниці звідки взято цитату – з паперового джерела або з інтернету – посилатися треба в будь-якому випадку. Якщо використовувалася веб-сторінка, тоді треба вказувати автора і рік (дату поновлення або перегляду). Якщо в джерелі автора не зазначено, тоді треба робити посилання на назву і рік. Джерело треба добре вивчити, автором можна вказати навіть організацію або власника веб-сторінки.

Офіційним джерелом стилю APA (Official Source for APA Style) є Публікація керівництва Американської психологічної асоціації. На сьогоднішній день актуальним є сьоме видання Публікації [2]. Мільйони примірників Публікації на різних мовах продаються в усьому світі. Це посібник, який допомагає письменникам, дослідникам, редакторам, студентам та викладачам, представникам освіти та бізнесу правильно оформити посилання. Посібник простий у використанні. Він містить вказівки щодо вибору заголовків, таблиць, малюнків, мови, стилю викладу матеріалу, допомагає зробити наукову роботу більш елегантною.

Окрім APA, існує ще один популярний стиль цитування – MLA. Це стиль оформлення посилань, поширений в гуманітарних науках, особливо в області мови і літератури. Вбудовані текстові посилання в стилі MLA розташовуються в дужках вкінці цитати або речення, але зміст посилання може варіюватися і залежить від типу використовуваного джерела. Список використаних джерел оформлюється в алфавітному порядку. (MLA In-Text Citations 2017). Текстове посилання в стилі MLA є більш гнучким, ніж APA, надаючи автору кілька варіантів посилання на джерело. Автор може сам вирішувати, що важливо вказати в дужках і що слід згадати в тексті.

Естонські науковці Veronika Rogalevitš та Siret Lahemaa розробили цілу навчальну дисципліну «ABC of Referencing», або у перекладі «Основи створення посилань на джерела» [3]. Цільовою аудиторією своєї праці естонські науковці вважають викладачів, студентів та взагалі всіх зацікавлених користувачів. Мета цієї навчальної дисципліни – ознайомити цільову аудиторію з основними поняттями і метою створення посилань, з правилами і системами створення посилань; навчити оформляти текстові посилання і списки використаних джерел на основі найбільш популярних систем створення посилань; ознайомити з програмами управління посиланнями. За підсумками цього курсу студент розуміє важливість створення посилань, при створенні посилання використовує мінімум три компоненти (заголовок, автор, рік); знає і відрізняє системи посилань APA і MLA і вміє їх використовувати; вміє використовувати дві програми управління посиланнями для створення і редагування списків. Використання стилів APA та MLA під час наукових досліджень є дієвим механізмом запобігання та протидії плагіату, а також формуванню професійної етики викладачів та студентів закладів вищої освіти України.

Список використаних джерел:

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-XII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 13, Стор. 64.
2. Publication Manual of the American Psychological Association, Seventh Edition (2020) [Electronic resource]. URL: <https://apastyle.apa.org/products/publication-manual-7th-edition>
3. ABC of Referencing [Electronic resource]. URL: <https://sisu.ut.ee/viitamiseabc/ru>